

COP

Dürüstlük İlkeleri

İÇİNDEKİLER

ÖN SÖZ	4
1 Amaç ve Kapsam	5
2 Kamu Yararı, İklim Uyumu ve Bağımsızlık	5
3 Şeffaflık ve Kamuoyuna Açıklama	6
4 Çıkar Çatışması ve Durum Tespiti	6
5 Uygunluk ve Uygunsuzluk	7
6 Sorumlu Sponsorluk, Ortaklık ve Sergileme	8
7 İnsan Hakları, Güvenlik ve Onur	9
8 Kapsayıcı, Erişilebilir ve Eşit Katılım	9
9 Bilgi Güvenilirliği ve Doğru İletişim	10
10 Tedarik, Finans ve İşçi Dürüstlüğü	11
11 Şikâyetler, İhbar ve Çözüm Yolları	11
12 Gözetim, Uygulama ve Geçmişe Dönük Raporlama	12
13 Politika Katılımı ve Uluslararası Süreçler	13
EKLER	14
Ek 1 Uygunluk ve Hariç Tutma Matrisi	14
Ek 2 Çıkar Çatışması Beyan Formu	15
Ek 3 Sponsor ve Ortak Durum Tespiti Kontrol Listesi	17
Ek 4 Şikâyetler, Soruşturma ve Yaptırımlar Protokolü	20
Temiz COP31 Dürüstlük İlkeleri	23

Yayımlayan Uluslararası Şeffaflık Derneği İstanbul, Haziran 2026

© 2026 Uluslararası Şeffaflık Derneği.

Adres : Kocatepe Mh. Abdülhak Hamit Cd.
No: 24/5, 34437 Beyoğlu/İstanbul

Tel : +90 (212) 240 52 81

E-posta : info@seffalik.org

Web : www.seffalik.org

Kaleme alan : Ayşe Özge Erceiş

Tasarım : Kurtuluş Karaşın

ÖN SÖZ

Bu İlkeler, COP31 Başkanlığı ve Ev Sahibi Ülke'nin yetkisi, koordinasyonu veya markası altında COP31'in planlanması, yürütülmesi ve kalıcı etkilerine ilişkin asgari dürüstlük standartlarını ortaya koymaktadır. Bu İlkeler, yürürlükteki UNFCCC kurallarını tamamlamak ve COP31'in iklim güvenilirliği, kamu güveni, insan hakları ve kurumsal bağımsızlık temelinde yürütülmesini desteklemek amacıyla hazırlanmıştır.

UNFCCC Taraflar Konferansı'nın 31. oturumu (COP31), büyük enerji dönüşümü baskılarının, önemli fosil yakıt transit çıkarlarının ve şeffaf yönetim talebinde bulunan büyüyen bir sivil toplumun kesişim noktasında bulunan Türkiye'de gerçekleştirilecektir. Bu bağlam, güçlü dürüstlük standartlarının uygulanmasını yalnızca uygun değil, aynı zamanda zorunlu hale getirmektedir. COP31 uzun süredir devam eden uluslararası inceleme ve eleştirilerin gölgesinde düzenlenmektedir: Birleşik Arap Emirlikleri'nde gerçekleştirilen COP28, ulusal bir petrol şirketi yöneticisinin Konferans Başkanı olarak atanmasının ardından yaygın eleştiriler alırken Azerbaycan'daki COP29 sivil toplum erişimi, akreditasyon manipülasyonu ve sponsorluk düzenlemelerinin yürütülmesine ilişkin ciddi endişelere sahne olmuştur.

Paris Anlaşması'nı 2021 yılında onaylayan Türkiye'nin ev sahibi ülke olarak sahip olduğu benzersiz konum, ulusal katkı beyanlarının G20 ülkeleri arasında en az iddialı olanlar arasında yer alması nedeniyle, Başkanlık ve Ev Sahibi Ülke'ye politikalarda henüz gösteremediklerini süreç yönetimi aracılığıyla gösterme konusunda ek sorumluluk yüklemektedir. Bu nedenle COP31'in yürütülmesinde dürüstlüğün sağlanması, Taraflar Konferansı'na çok taraflı iklim eyleminin güvenilir bir zemini olarak duyulan güveni yeniden tesis etmek açısından aynı zamanda bir fırsattır.

Uluslararası Şeffaflık Derneği Türkiye, bu İlkeleri Temiz COP31 girişimi kapsamında geliştirmiştir. İlkeler; COP31 Başkanlığı, Ev Sahibi Ülke kurumları, sivil toplum koalisyonları ve diğer ilgili paydaşlar tarafından benimsenmesi, uyarlanması veya desteklenmesi amacıyla bir referans çerçevesi olarak sunulmaktadır.

1 AMAÇ VE KAPSAM

Bu İlkeler; Yeşil Bölge, kamu programları, ağırlama ve kültürel etkinlikler, dijital platformlar, iletişim faaliyetleri, tedarik süreçleri, lojistik, sponsorluklar, ortaklıklar ve COP31 markası altında yürütülen diğer işlevler dahil olmak üzere Başkanlık ve Ev Sahibi Ülke tarafından yönetilen tüm COP31 faaliyetlerine, ayrıca bu faaliyetlerde yer alan organizasyon birimlerine, uygulayıcı ortaklara, sponsorlara, katılımcılara, yüklenicilere, alt yüklenicilere, danışmanlara, gönüllülere ve hizmet sağlayıcılara uygulanır.

Bu İlkeler; UNFCCC Usul Kuralları, COP gözlemci statüsü ve akreditasyon kararları veya yürürlükteki ulusal hukuk bakımından herhangi bir hak kaybına yol açmaksızın uygulanır. Ulusal hukuk standartlarının burada belirtilen eşikleri karşılamadığı durumlarda bu İlkeler Ev Sahibi Ülke tarafından yönetilen COP31 işlevleri bakımından uygulanacak standart olarak kabul edilecektir.

Bu İlkeler, bir kuruluşun resmî statüsünden ziyade COP31'e katılımının niteliğine göre uygulanır. COP31 programlamasının, iletişim faaliyetlerinin veya kaynak tahsisinin şekillendirilmesinde esaslı bir rol oynayan her kuruluş; resmî ortak veya sponsor statüsüne sahip olup olmadığına bakılmaksızın bu İlkelerin kapsamına girer.

2 KAMU YARARI, İKLİM UYUMU VE BAĞIMSIZLIK

COP31 ile ilgili tüm kararların, kamu yararı ile UNFCCC ve Paris Anlaşması'nın hedefleri doğrultusunda alınması beklenmektedir. Bu kapsamda ortaklıklar, sponsorluklar, tedarik düzenlemeleri, aktivasyonlar ve iletişim faaliyetleri; Konferans'ın güvenilirliğini, bağımsızlığını, tarafsızlığını veya iklim amacını zedeleme riski taşımamalarını sağlamak amacıyla dikkatle değerlendirilmelidir.

Kamu yararı testi, COP31 süreci boyunca sürekli olarak uygulanabilir. Başlangıçta bu İlkelerle uyumlu olduğu değerlendirilen düzenlemeler; davranış değişiklikleri, dava süreçleri, düzenleyici işlemler veya bir kuruluşun iklim politikasına ilişkin kamuya açık tutumundaki değişiklikler dahil olmak üzere sonraki gelişmeler ışığında yeniden gözden geçirilebilir. Bu gibi durumlarda Başkanlık, kamu yararı gerekçesiyle söz konusu düzenlemeyi gözden geçirmeyi ve uygun görüldüğü takdirde değiştirmeyi veya sonlandırmayı düşünebilir.

İklim uyumu, gönüllü taahhütler veya net sıfır hedeflerinin yanı sıra bir kuruluşun lobicilik faaliyetlerini, dava süreçlerindeki tutumunu, kamuya yönelik açıklamalarını ve sermaye tahsisini dikkate alan bütüncül bir değerlendirme olarak öngörülmektedir. Yayımlanmış bir sürdürülebilirlik stratejisi, tek başına bu İlkeler kapsamında iklim uyumunun yeterli kanıtı olarak kabul edilmeyebilir.

Bu bağlamda COP31 Başkanlığı; COP31'in planlanması, yürütülmesi ve kalıcı etkileri boyunca dürüstlük ve şeffaflığı korumaya yönelik açık bir kamuoyu taahhüdü yayımlamayı ve bu taahhüdün için yol gösterici çerçeve olarak bu İlkeleri veya benzer standartları benimsemeyi değerlendirebilir.

3 ŞEFFAFLIK VE KAMUOYUNA AÇIKLAMA

COP31'in, asgari olarak aşağıdaki hususları kapsayan, zamanında ve erişilebilir bir kamuoyu bilgilendirme sistemini sürdürmesi beklenmektedir:

- sponsorların, ortakların, katılımcıların ve büyük yüklenicilerin kimliği,
- mali ve aynı katkıların değeri ve niteliği,
- geçerli olduğu durumlarda, ilgili gerçek hak sahipliği veya çoğunluk hissesi,
- iklim politikasıyla ilgili önemli sektörel çıkarlar ve bağlantılar,
- sponsorluk, tedarik, programlama veya politika açısından hassas nitelikteki etkileşimlere ilişkin olarak üst düzey COP31 yetkilileri ile dış kuruluşlar arasında gerçekleştirilen resmî toplantılar.

Açıklamaların aranabilir, düzenli olarak güncellenen ve erişilebilir formatlarda yayımlanması beklenmektedir.

Açıklama sicili, COP31'in başlangıcından en geç altı ay önce kamuya açılabilir, yeni düzenlemeler yapıldıkça sürekli olarak güncellenebilir ve Konferans'ın sona ermesinin ardından makul bir süre boyunca, örneğin beş yıla kadar, erişilebilir kalabilir. Açıklamaların İngilizce ve Türkçe olarak ve mümkün olduğu durumlarda makine tarafından okunabilir formatta yayımlanması teşvik edilmektedir.

Bir lobcilik sicili oluşturulması halinde bu sicilin asgari olarak kuruluşların isimlerini, görüşülen konuları, sonuçların özetini ve temas tarihlerini içermesi teşvik edilmektedir.

Lobicilik temaslarının özetleri; dış kuruluşların COP31 ile ilgili pozisyonları, programlamayı veya kararları etkilemeye yönelik doğrudan iletişimlerini olarak kabul edilen makul bir süre içinde yayımlanabilir. Bu kapsam; COP31 Başkanı, Ev Sahibi Ülke organizasyon biriminin CEO'su veya Genel Sekreteri ile sponsorluk, tedarik ve programlamadan sorumlu direktörler gibi üst düzey yetkililerle gerçekleştirilen temasları da içerebilir.

4 ÇIKAR ÇATIŞMASI VE DURUM TESPİTİ

COP31'in planlanması ve yürütülmesinde görev alan üst düzey yetkililerin, danışmanların ve karar vericilerin çıkar çatışması beyanı sunmaları teşvik edilmektedir. Gerçek, potansiyel veya algılanan çıkar çatışmaları; ilgili süreçten çekilme, hafifletme veya gerekli durumlarda belirli karar alma süreçlerinden hariç tutulma gibi uygun tedbirler aracılığıyla değerlendirilebilir ve yönetilebilir.

Muhtemel sponsorlar, ortaklar, katılımcılar ve büyük yükleniciler; insan hakları, çalışma standartları, çevresel performans, yolsuzlukla mücadele kontrolleri, dava ve düzenleyici işlem geçmişi, iklimle ilgili lobcilik faaliyetleri ile yanlış bilgilendirme veya yeşil aklama riskleri gibi hususlar dikkate alınarak dürüstlük durum tespiti incelemesine tabi tutulabilir.

Çıkar çatışması beyanlarının, atama veya görevlendirme öncesinde sunulması ve koşullarda meydana gelen önemli değişiklikler durumunda zamanında güncellenmesi beklenmektedir. Bu beyanlar COP31 Dürüstlük Paneli gibi uygun bir gözetim mekanizması tarafından incelenebilir ve söz konusu mekanizma, makul bir süre içinde çekilme veya risk azaltma tedbirlerine ilişkin tavsiyelerde bulunabilir.

Bu İlkeler kapsamında çıkar çatışması, bir kişinin doğrudan veya yakın bir bağlantısı aracılığıyla sahip olduğu mali, mesleki, kişisel veya kurumsal bir çıkarın, COP31 ile ilgili görevlerini yerine getirmesini etkileyebileceğinin makul şekilde düşünülebileceği bir durum olarak anlaşılabilir. Bu değerlendirme objektif niteliktedir ve fiili etkinin kanıtlanmasını gerektirmez.

Bu bölüm kapsamında yürütülen durum tespiti süreçlerinin, yürürlükteki standartlara uygun şekilde belgelenmesi ve muhafaza edilmesi ve talep edilmesi halinde ilgili gözetim organına sunulması gerekmektedir. Durum tespiti bulgularının özetleri, meşru şekilde gizli tutulması gereken bilgiler hariç olmak üzere, etkinlik sonrası şeffaflık raporunda yer alabilir.

Bu bağlamda fosil yakıt çıkarma, üretme veya yüksek miktarda kirliliğe neden olan sektörlerle bağlantılar; UNFCCC ve Paris Anlaşması'nın iklim hedefleriyle doğrudan çelişmeleri nedeniyle yüksek düzeyde çıkar çatışması riski teşkil eden bağlantılar olarak değerlendirilmelidir.

Başkanlığın, kendi ulusal ve Ev Sahibi Ülke delegasyonunu oluştururken fosil yakıt çıkarma, üretme veya yüksek miktarda kirliliğe neden olan sektörlerin temsilcilerinin dahil edilmemesini sağlaması teşvik edilmektedir. Başkanlık ayrıca Taraf delegasyonlarının bileşiminin nihai olarak her devletin egemen takdir yetkisi kapsamında olduğunu kabul ederek diğer Taraf Devletleri de kendi ulusal delegasyonlarında benzer hususları dikkate almaya kamuoyu önünde teşvik etmeyi değerlendirebilir.

Çıkar çatışmasına ilişkin güvence mekanizmalar, üst düzey yetkililerin görevlerinin sona ermesini takip eden belirli bir süre boyunca COP31 sponsorları veya ortakları nezdinde görev almalarına yönelik kısıtlamalar dahil olmak üzere görev sonrası istihdam kaynaklı endişeleri de kapsayabilir.

5 UYGUNLUK VE UYGUNSUZLUK

Bir kuruluşun davranışlarının COP31'in dürüstlüğü ve güvenilirliği açısından önemli bir risk oluşturduğu durumlarda söz konusu kuruluşun sponsorluk, ortaklık, sergileme veya büyük ölçekli yüklenicilik faaliyetleri bakımından değerlendirmeye alınmaması beklenmektedir. Aşağıdaki durumlar dahil ancak bunlarla sınırlı olmamak üzere bir kuruluşun uygun olmadığı değerlendirilebilir:

- ciddi yolsuzluk, dolandırıcılık, insan kaçaklığı, şiddet veya diğer yasa dışı faaliyetlerde bulunmuş olması,
- sistematik insan hakları, çalışma standartları veya çevresel zarar geçmişine sahip olması,
- lobicilik faaliyetleri, dezenformasyon, yanıltıcı iklim beyanları veya tekrarlanan yeşil aklama uygulamaları yoluyla iklim eylemini önemli ölçüde engellemiş, yanlış temsil etmiş veya zayıflatmış olması veya
- Paris Anlaşması'nın amaçlarıyla temelden uyumsuz görünen iş uygulamalarına sahip olması.

- UNFCCC Sekreteryası'nın kendi ortaklık ilkeleri doğrultusunda temel ürünleri, hizmetleri veya faaliyetleri arasında fosil yakıt çıkarımı, üretimi, rafinasyonu veya dağıtımı bulunan kuruluşların faaliyetleri yürütüyor olması.

Uygunluk kriterleri uygulanırken Başkanlık, iklim mevzuatına veya UNFCCC müzakere pozisyonlarına aktif şekilde karşı çıkmış ticaret birliklerine üyelik, iklim önlemlerini geciktirmeyi veya geri çevirmeyi amaçlayan dava süreçleri, üst düzey yöneticiler tarafından iklim değişikliğine ilişkin yerleşik bilimsel mutabakatla çelişen kamuoyu açıklamaları ve iklimle ilgili lobicilik harcamalarının iklimle ilgili yatırımları önemli ölçüde aşmasına yönelik bir eğilim gibi sınırlayıcı olmayan çeşitli göstergeleri dikkate alabilir.

Uygunluk değerlendirmeleri hem geleceğe dönük hem de sürekli bir süreç olarak öngörülmektedir. İlk değerlendirme sırasında uygun kabul edilen bir kuruluş, yeni bilgilerin ortaya çıkması halinde yeniden incelemeye tabi tutulabilir. Bu gibi durumlarda Başkanlık ilgili kuruluşu bilgilendirebilir, makul bir süre içinde (örneğin 10 iş günü) yanıt verme fırsatı tanıyabilir ve ardından düzenlemenin askıya alınması veya sona erdirilmesi dahil olmak üzere uygun sonraki adımları belirleyebilir.

Ek l'de yer alan Uygunluk ve Hariç Tutma Matrisi, bu değerlendirmeler için temel bir referans aracı olarak kullanılabilir ve her COP31 döngüsünün ardından periyodik olarak gözden geçirilip güncellenebilir.

6 SORUMLU SPONSORLUK, ORTAKLIK VE SERGİLEME

Tüm sponsorluk ve ortaklık düzenlemelerinin yazılı sözleşmelerle düzenlenmesi gerekmektedir. Bu sözleşmeler; dürüstlük, denetim hakları, açıklama yükümlülükleri, marka kullanım parametreleri, destek anlamı taşımadığını belirten hükümler, fesih maddeleri ve erişime ilişkin uygun sınırlamalarla ilgili hükümler içerebilir.

Sponsorluk, ortaklık veya aynı katkılar COP31 süreçlerine herhangi bir şekilde ayrıcalıklı erişim veya etki sağlanmasına yol açmamalıdır. Özellikle bu tür katkılar; sponsor veya ortaklara müzakerecilerle erişim, kapalı toplantılara katılım, resmî öncelikler veya gündemler üzerinde etki ya da tedarik veya karar alma süreçlerinde ayrıcalıklı muamele sağlamamalıdır.

Sponsorluk kademesi yapılarının, mali katkının büyüklüğünün resmî süreçlere veya üst düzey karar vericilere erişimi belirlememesini sağlayacak şekilde oluşturulması teşvik edilmektedir. Erişime ilişkin her türlü avantaj, belirlenmiş ticari alanlar ve kamu programlarıyla sınırlı tutulabilir ve resmî müzakerelerden, UNFCCC akreditasyonlu yan etkinliklerden ve kapalı toplantılardan açık şekilde ayrılmalıdır.

Sponsorluk sözleşmeleri, sponsorların COP31 süreci boyunca kamuya açık iklim pozisyonlarında, lobicilik faaliyetlerinde veya düzenleyici statülerinde meydana gelen önemli gelişmeleri makul bir süre içinde Başkanlığa bildirmelerini teşvik eden bir iklim davranışı maddesi içerebilir. Bu tür gelişmelerin endişe yaratması halinde Başkanlık, sözleşme hükümleri doğrultusunda uygun tedbirleri değerlendirebilir.

Başkanlığın sponsorluk gelirlerine ilişkin sektör ve kategori bazında sınıflandırılmış toplu bir raporu COP31 öncesinde yayımlaması ve Konferans'ın tamamlanmasının ardından bu bilgileri güncellemesi teşvik edilmektedir.

Temel faaliyet alanı fosil yakıt çıkarma veya üretme içeren kuruluşlarla sponsorluk ve ortaklık düzenlemeleri yapılması, COP31'in iklim amacıyla bağdaşmaz kabul edilmekte olup bu tür düzenlemelere gidilmemelidir.

7 İNSAN HAKLARI, GÜVENLİK VE ONUR

COP31'in insan onurunu, eşitliği, ayrımcılık yasağını ve güvenli katılımı koruyacak şekilde yürütülmesi gerekmektedir. Taciz, yıldırma, ayrımcılık ve kötü muamele kesin olarak caydırılmalı ve uygun politika ve prosedürler aracılığıyla ele alınmalıdır.

Başkanlık ve Ev Sahibi Ülke'nin erişilebilir, mağdur odaklı ve uygun durumlarda gizliliği güvence altına alan önleme, bildirim, yönlendirme ve müdahale mekanizmaları oluşturması teşvik edilmektedir.

Bu taahhütlerin etkin şekilde uygulanmasını desteklemek amacıyla özel bir İnsan Hakları ve Güvenlik Yetkilisi atanması düşünülebilir. Böyle bir rol; yeterli yetki, kaynak ve bağımsızlıkla tasarlanabilir ve sponsorluk ile tedarik işlevlerinden ayrı şekilde faaliyet göstererek COP31 Dürüstlük Paneli gibi uygun bir gözetim mekanizmasına raporlama yapabilir.

Ev Sahibi Ülke ayrıca UNFCCC Sekreteryası ve ilgili paydaşlarla koordinasyon içinde COP31 süresi boyunca katılımcıların barışçıl toplanma, ifade özgürlüğü ve uygunsuz müdahalelerden korunma hakları dahil olmak üzere haklarının korunmasına ilişkin kamuya açık güvenceler sağlamayı değerlendirebilir.

COP31'i düzenleyen Ev Sahibi Ülke Anlaşması'nın, gözlemci kuruluşların incelemesine imkân tanımak amacıyla mümkün olan en erken aşamada ve uygulanabiliyorsa nihai hale getirilmeden önce tam metin halinde kamuya açıklanması teşvik edilmektedir. Söz konusu Anlaşma; ifade özgürlüğü, katılımcıların gözetim veya yıldırma maruz kalmasının önlenmesi ile yüksek şeffaflık ve dürüstlük standartlarına ilişkin açık güvenceler içermelidir.

Katılımcıların, çalışanların ve gözlemcilerin endişelerin ortaya çıkması halinde erişilebilir ve gizliliği korunan bildirim kanallarına ve uygun destek mekanizmalarına erişimlerinin sağlanması teşvik edilmektedir.

8 KAPSAYICI, ERİŞİLEBİLİR VE EŞİT KATILIM

COP31'in gelişmekte olan ülkelerden delegelerin, sivil toplumun, Yerli Halkların, yerel toplulukların, gençlerin, işçilerin, kadınların, engellilerin, bilim insanlarının ve iklim krizinden en fazla etkilenen toplulukların anlamlı katılımını desteklemek için proaktif adımlar atması beklenmektedir.

Bu tür tedbirler erişilebilir mekânların ve bilgilerin sağlanmasını, çok dilli iletişimi, makul düzenlemelerin yapılmasını, vize süreçlerinin kolaylaştırılmasını, güvenli ulaşımın sağlanmasını ve konaklama ile katılım maliyetlerine ilişkin karşılanabilirliğin dikkate alınmasını içerebilir.

Başkanlığın, COP31'den yeterince önce (örneğin 12 aya kadar öncesinde) bir Katılımda Eşitlik Planı hazırlaması ve yayımlaması teşvik edilmektedir. Bu plan; akreditasyon erişimi, mali destek mekanizmaları, dil erişilebilirliği, fiziksel erişilebilirlik, vize kolaylaştırma ve sivil toplum katılımının mümkün kılınmasına ilişkin açık ve ölçülebilir taahhütleri ortaya koymalıdır. Bu plana ilişkin ilerleme düzenli aralıklarla kamuya raporlanabilir.

Katılımda Eşitlik Planı ayrıca küçük ada devletleri, en az gelişmiş ülkeler ve sivil alanın kısıtlı olduğu bağlamlarda faaliyet gösteren sivil toplum kuruluşları gibi geçmişte katılım engelleriyle karşılaşmış gruplara yönelik hedefli tedbirler içerebilir. Ev Sahibi Ülke organizasyon birimi içinde bu grupları desteklemek üzere bir odak noktasının belirlenmesi de değerlendirilebilir.

COP31'e akredite sivil toplum kuruluşlarının; güvenlik, lojistik veya Konferans'ın düzenli işleyişi için gerekli sınırlamalar dışında Yeşil Bölge gibi belirlenmiş kamusal alanlarda etkinlik düzenleyebilmesi, materyal dağıtabilmesi ve medya ile etkileşim kurabilmesi beklenmektedir. Kısıtlamaların uygulanması halinde bunların şeffaf, orantılı olması ve uygun inceleme veya geri bildirim mekanizmalarıyla birlikte sunulması gerekmektedir.

Bu bağlamda Başkanlık, Avrupa Birliği ve üye devletleri tarafından geliştirilenler de dahil olmak üzere ortaya çıkan iyi uygulamaları dikkate almayı da değerlendirebilir.

9 BİLGİ GÜVENİLİRLİĞİ VE DOĞRU İLETİŞİM

COP31 markasıyla ilişkili tüm iletişim, sponsor mesajları, sergiler ve kamuya yönelik etkinliklerin doğru, kanıta dayalı olması ve olgusal bilgiyi savunuculuk faaliyetlerinden açıkça ayırması gerekmektedir. Yanıltıcı iklim iddiaları, seçici bilgi paylaşımı, yeşil aklama, örtülü etki ve dezenformasyon kesin şekilde caydırılmalı ve resmi ya da ev sahibi tarafından kontrol edilen COP31 alanlarında yer almamalıdır.

COP31 ile bağlantılı reklam ve tanıtım faaliyetlerinin şeffaf, kanıta dayalı ve bu İlkelerle uyumlu olması teşvik edilmektedir.

Başkanlık; sponsorlu içeriklerin, sergi materyallerinin ve markalı etkinliklerin yayımlanması veya sergilenmesinden önce incelenmesini desteklemek amacıyla bir İletişim Dürüstlüğü İnceleme fonksiyonu oluşturmayı değerlendirebilir. Çevresel açıdan yanıltıcı iddialar, kanıtlanmamış net sıfır taahhütleri veya yaygın kabul gören bilimsel kanıtlarla uyumsuz içerikler tespit edildiğinde revizyon veya kullanılmama gibi uygun adımlar değerlendirilebilir.

Başkanlığın COP31 iletişim ve tanıtım materyallerinde yapay zekâ kullanımına ilişkin açık ve erişilebilir bir politika geliştirmesi ve yayımlaması teşvik edilmektedir. Bu politika yapay zekâ tarafından üretilen içeriklerin açıklanmasına yönelik rehberliği ve sahte onaylar, uydurma ifadeler veya manipüle edilmiş görseller gibi yanıltıcı amaçlarla yapay zekâ kullanımına karşı güvenceleri içerebilir.

Başkanlığın COP31 ile ilgili olası dezenformasyonun farkına varması durumunda bunun akredite bir kuruluştan, bir sponsordan veya üçüncü bir taraftan kaynaklanıp kaynaklanmadığına bakılmaksızın zamanında açıklama yapmayı ve uygun durumlarda konunun COP31 Dürüstlük Paneli gibi ilgili gözetim mekanizmasına daha ileri inceleme için iletilmesini değerlendirebilir.

10 TEDARİK, FİNANS VE İŞÇİ DÜRÜSTLÜĞÜ

COP31 ile ilgili ihalelerin, imtiyazların ve tedarik süreçlerinin belgelenmiş, incelenebilir ve uygun yolsuzlukla mücadele güvenceleriyle desteklenmiş olması beklenmektedir. Sözleşmeler; yolsuzlukla mücadele, çıkar çatışması, işçi hakları, çevresel uyum, alt yüklenici sorumlulukları, veri koruma, izleme ve uyumsuzluk halinde fesih hükümleri içerebilir.

COP31'in yürütülmesinde görev alan çalışanların adil işe alım uygulamalarından, güvenli çalışma koşullarından, onurlu muameleden, şikâyet mekanizmalarına erişimden ve misillemeye karşı korumadan yararlanması gerekmektedir.

Tedarik süreçlerinin açık, rekabetçi ve iyi belgelenmiş şekilde yürütülmesi gerekmektedir. Doğrudan atamalar yalnızca istisnai durumlarda kullanılabilir ve yazılı gerekçe ile uygun denetim mekanizmalarıyla desteklenebilir. Daha yüksek değerli tedarik kararlarında COP31 Tedarik Politikası doğrultusunda sözleşme imzalanmadan önce bağımsız inceleme mekanizmaları değerlendirilebilir.

Ev Sahibi Ülke'nin inşaat, lojistik, catering ve hizmetler dahil olmak üzere COP31 ile ilgili büyük faaliyetleri kapsayan bir çalışma hakları etki değerlendirmesi yapması teşvik edilmektedir. Bu değerlendirmede özellikle alt yüklenici ve kayıt dışı çalışanlara odaklanması gerekmektedir. Bu değerlendirmenin bulgularının yayımlanması ve ilgili durumlarda çalışma hakları paydaşlarıyla istişare içinde uygun takip önlemlerinin geliştirilmesi değerlendirilebilir.

Mali akışlarda şeffaflık; Ev Sahibi Ülke'nin kamu katkıları, sponsorluk gelirleri, UNFCCC Sekreteryası desteği ve aynı katkılar dahil olmak üzere tüm ana kaynaklar boyunca teşvik edilmektedir. Başkanlığın Konferansın ardından makul bir süre içinde denetlenmiş bir mali özet yayımlamayı değerlendirmesi mümkündür. Bu sürecin güvenilirliğini artırmak amacıyla önemli çıkar çatışmalarından bağımsız bir denetim fonksiyonunun dahil edilmesi de değerlendirilebilir.

11 ŞİKÂyetLER, İHBAR VE ÇÖZÜM YOLLARI

COP31'in; dürüstlük, hak ihlalleri, tedarik, sponsorluk, çalışma koşulları, erişilebilirlik, güvenlik ve ilgili diğer konulara ilişkin şikâyetlerin, bildirimlerin, önerilerin ve taleplerin alınması için bağımsız, çok dilli ve erişilebilir bir mekanizma kurması beklenmektedir.

Anonim bildirimler, yasal olduğu ve uygulanabilir olduğu durumlarda mümkün kılınmalıdır. Endişelerini iyi niyetle dile getiren kişilerin misillemeye karşı korunması beklenmekte olup iletilen

başvurular gösterge niteliğinde zaman çizelgeleri içinde takip edilebilir, değerlendirilebilir ve ele alınabilir.

Şikâyet ve Bildirim Mekanizması'nın COP31'den yeterince önce (örneğin 12 aya kadar öncesinde) faaliyete geçirilmesi teşvik edilmektedir. Bu mekanizma; özel bir web platformu, çok dilli bir telefon hattı ve COP31 alanında yerinde bir varlık gibi çeşitli kanallar üzerinden erişilebilir hale getirilebilir. Bu kanalların sponsorluk, tedarik ve iletişim fonksiyonlarından bağımsız şekilde görev yapan eğitimli personel tarafından desteklenmesi değerlendirilebilir.

Bir şikâyet alındığında Mekanizmanın başvuruları kısa bir süre içinde (örneğin iki iş günü içinde) alındığını teyit etmesi, makul bir süre içinde (örneğin on iş günü içinde) ilk değerlendirmeyi yapması ve gösterge niteliğinde bir süre içinde (örneğin kırk beş takvim günü içinde) bir yanıt veya yönlendirme sağlaması daha karmaşık vakalar için ise esneklik tanınması değerlendirilebilir.

İyi niyetle endişe bildiren veya ilgili süreçlerle iş birliği yapan kişilere karşı misilleme kesin şekilde caydırılmalıdır. Başkanlığın misillemeye karşı koruma sağlayan güvenceleri teşvik etmesi ve uygun durumlarda herhangi bir inceleme veya soruşturma süreci boyunca bağımsız destek veya danışmanlık hizmetlerine erişimi kolaylaştırması teşvik edilmektedir.

12 GÖZETİM, UYGULAMA VE GEÇMİŞE DÖNÜK RAPORLAMA

Bu İlkelerin uygulanmasını denetlemek üzere bağımsız bir COP31 Dürüstlük Paneli veya Ombudsman atanması teşvik edilmektedir. Böyle bir yapı; ilgili bilgileri talep etme, durum tespiti süreçlerini inceleme, düzeltici tedbirler önerme ve uygun durumlarda UNFCCC Sekreteryası dahil olmak üzere yetkili mercilere başvuru yapma gibi görevlerle yetkilendirilebilir.

Uyumsuzluk durumlarında uyarılar, düzeltici önlemler, askıya alma, marka kullanımının kaldırılması, sözleşmelerin feshi, programlardan hariç tutma veya uygun görülen diğer tedbirler dahil olmak üzere orantılı bir dizi yanıt değerlendirilebilir.

Başkanlığın Konferans öncesinde bir uygulama notu yayımlayarak COP31 süreci boyunca şeffaflığı desteklemesi, Konferans sırasında düzenli güncellemeler sağlaması ve etkinlik sonrasında makul bir süre içinde (örneğin altı ay içinde) bağımsız bir rapor hazırlanmasını kolaylaştırması teşvik edilmektedir. Bu rapor; uygulamayı, şikâyetlerin ele alınmasını, alınan aksiyonları, öğrenilen dersleri ve gelecekteki COP ev sahiplerine yönelik önerileri değerlendirebilir.

Dürüstlük Paneli şeffaf bir süreçle seçilecek, çeşitliliğe sahip bir üyeler grubundan (örneğin en az beş kişi) oluşturulabilir. Üyelerin bireysel kapasitede görev yapmaları ve ilgili çıkar çatışmalarından bağımsız olmaları beklenmektedir. Yolsuzlukla mücadele, insan hakları, iklim yönetimi ve sivil toplum gibi alanlarda uzmanlığın dahil edilmesi ve akredite sivil toplum kuruluşlarının katılım veya aday gösterme sürecine katkı sağlamasına imkân tanınması değerlendirilebilir.

Panelin etkin çalışmasını desteklemek amacıyla uygun bir sekreteryaya, operasyonel kaynaklar ve gerektiğinde bağımsız uzmanlığa erişim sağlanabilir. Panel görüşmeleri kayıt altına alınabilir ve özet sonuçlar yürürlükteki hukuki değerlendirmelere tabi olmak kaydıyla makul bir süre içinde kamuya açıklanabilir.

Etkinlik sonrası rapor, Ev Sahibi Ülke uygulamalarına ve dürüstlük standartlarına ilişkin devam eden tartışmalara katkı sağlamak amacıyla UNFCCC Sekreteryası ile paylaşılabilir. Başkanlık ayrıca, süreklilik ve öğrenmeyi desteklemek amacıyla gelecekteki COP döngülerinde temel bulguları sunmayı değerlendirebilir.

13 POLİTİKA KATILIMI VE ULUSLARARASI SÜREÇLER

Yukarıda belirtilen ülkelere ek olarak COP31 Başkanlığının UNFCCC süreçleri ve diğer ilgili uluslararası platformlar kapsamında dürüstlük konusundaki devam eden tartışmalara katkıda bulunması teşvik edilmektedir. Sistemik düzeyde dürüstlüğün güçlendirilmesi iklim müzakerelerinin güvenilirliğini, şeffaflığını ve dayanıklılığını desteklemeye yardımcı olabilir.

Bu bağlamda Başkanlık ilgili UNFCCC tartışmalarında ve karar alma süreçlerinde şeffaflık, açıklama yükümlülükleri ve çıkar çatışmasına karşı güvenceler gibi dürüstlükle ilgili hususların dikkate alınmasını teşvik etmeyi değerlendirebilir.

Başkanlık ayrıca taraflar, özel sektör ve sivil toplum arasında kapsayıcı ve yapılandırılmış bir diyalogun kolaylaştırılmasını teşvik etmektedir. Bu diyalogun amacı, iyi uygulamaların paylaşılması ve çıkar çatışmalarının yönetilmesi ile COP süreçlerinin güvenilirliğinin korunmasına yönelik ortak yaklaşımların geliştirilmesidir.

Bu tür bir katılım yoluyla Başkanlık, gelecekteki COP döngüleri boyunca dürüstlük standartlarının aşamalı olarak güçlendirilmesine ilişkin daha geniş bir anlayışın, sürekliliğin ve ivmenin oluşmasına katkıda bulunabilir.

EKLER

EK 1 UYGUNLUK VE HARIÇ TUTMA MATRİSİ

Amaç: Bu Matris, COP31'e katılım için potansiyel sponsor, ortak, katılımcı veya büyük yüklenicilerin uygun olup olmadığının değerlendirilmesinde kullanılan kriterleri ve göstergeleri ortaya koymaktadır. Bu Matris, Sponsor ve Ortak Durum Tespiti Kontrol Listesi (Ek III) ile birlikte kullanılacaktır.

Kategori	Uyumsuzluk Göstergeleri	Değerlendirme Standardı
Yolsuzluk ve Finansal Suçlar	Son on yıl içinde herhangi bir yargı yetki alanında rüşvet, dolandırıcılık, kara para aklama, vergi kaçırma veya yaptırım ihlalleri nedeniyle mahkûmiyet veya devam eden kovuşturma	Mahkûmiyet halinde zorunlu dışlama, devam eden kovuşturma halinde risk değerlendirmesi
İnsan Hakları ve Çalışma	Zorla çalıştırma, çocuk işçiliği veya sistematik iş sağlığı ve güvenliği ihlallerine dair belgelenmiş örüntü, BM veya AB insan hakları yaptırımlarına tabi olma	Yaptırımlar durumunda zorunlu dışlama, diğer durumlarda geliştirilmiş durum tespiti
Çevresel Davranış	Büyük çevresel ihlaller nedeniyle düzenleyici yaptırımlar, çevresel zarara ilişkin devam eden davalar, çevresel izinlere sistematik uyumsuzluk	Geliştirilmiş durum tespiti, iyileştirme yoksa dışlama
İklim Lobiciliği	UNFCCC pozisyonlarına karşı lobi yapan ticaret birliklerine aktif üyelik, iklim lobiciliğine yapılan harcamaların iklim yatırımlarını önemli ölçüde aşması	Güvenilir bir ayrılma taahhüdü ve izleme mekanizması yoksa uygun değildir
Dezenformasyon ve Yeşil Aklama	Beş yıl içinde ulusal reklam otoritesi tarafından onaylanmış iki veya daha fazla yeşil aklama tespiti, belgelenmiş iklim dezenformasyon kampanyaları	Dezenformasyon durumunda zorunlu dışlama, yeşil aklama durumunda düzeltici eylem planı ile koşullu uygunluk
Paris Anlaşması Uyumu	İş modelinin, IEA Net Zero Senaryosu ile uyumsuz şekilde kontrolsüz fosil yakıt çıkarımının genişletilmesine bağımlı olması	Birincil sponsorluk için uygun değildir, sergileme için vaka bazında değerlendirilir
Gerçek Hak Sahipliği	Gerçek hak sahipliğinin gizlilik yargı bölgeleri veya dürüstlük değerlendirmesini engelleyen karmaşık yapı nedeniyle açıklanamaması	Tam açıklama sağlanana kadar uygun değildir
İtibar Riski	COP31 sürecini, Dürüstlük Paneli'nin makul değerlendirmesine göre itibarsızlaştırabilecek nitelikte kamuya açık davranış geçmişi	Panel önerisi sonrası takdir yetkisine bağlı dışlama

EK 2 ÇIKAR ÇATIŞMASI BEYAN FORMU

Amaç: Bu Form, COP31'in planlanması ve yürütülmesinde görev alan üst düzey yetkililer, danışmanlar ve karar vericiler tarafından ideal olarak atama veya görevlendirmeden önce doldurulması ve koşullarda önemli bir değişiklik olması halinde (örneğin beş iş günü içinde) zamanında güncellenmesi amacıyla hazırlanmıştır.

Bölüm A - Kişisel Bilgiler

Alan	Yanıt
Tam Ad	
Unvan / Görev	
Atayan Kurum	
Atama Tarihi	
Raporlama Hattı	
Bu Beyanın Tarihi	

Bölüm B - Mali Çıkarlar

Lütfen COP31'in sponsoru, ortağı, yüklenicisi veya katılımcısı olan ya da olma ihtimali makul şekilde bulunan bir kuruluşta sahip olduğunuz tüm doğrudan veya dolaylı mali çıkarları beyan ediniz.

Kuruluş Adı	Çıkarın Niteliği	Tahmini Değer

Eğer yoksa lütfen belirtiniz: [] *Beyan edecek mali çıkarım bulunmamaktadır.*

Bölüm C - Mesleki ve Kurumsal Bağlantılar

Lütfen COP31'in sponsoru, ortağı, yüklenicisi veya katılımcısı olan ya da olma ihtimali makul şekilde bulunan bir kuruluşla mevcut veya son üç yıl içinde sahip olduğunuz tüm istihdam, danışmanlık, yönetim kurulu üyeliği, danışma rolü veya gönüllü pozisyonları beyan ediniz.

Kuruluş Adı	Görev	Dönem	Durum

Eğer yoksa lütfen belirtiniz: [] *Beyan edecek mesleki bağlantım bulunmamaktadır.*

Bölüm D - Kişisel ve Ailevi İlişkiler

Lütfen COP31'in sponsoru, ortağı, yüklenicisi veya katılımcısı olan ya da olma ihtimali makul şekilde bulunan bir kuruluşun üst düzey temsilcisi ile sahip olduğunuz yakın kişisel veya ailevi ilişkileri beyan ediniz. Bu amaçla "yakın kişisel veya ailevi ilişki" eş veya partner, ebeveyn, kardeş, çocuk ve aynı haneyi veya mali bağı paylaştığınız diğer kişileri kapsamaktadır.

Kuruluş Adı	Kişinin Adı	İlişkinin Niteliği

Eğer yoksa lütfen belirtiniz: [] *Beyan edecek kişisel veya ailevi ilişkim bulunmamaktadır.*

Bölüm E - Beyan

Bu Formda sağladığım bilgilerin bildiğim kadarıyla eksiksiz ve doğru olduğunu beyan ederim. Önemli bir çıkar çatışmasını beyan etmememin veya yanlış ya da yanıltıcı bilgi vermemin, COP31 ile bağlantılı görevlerden çekilme, askıya alma veya görevimin sonlandırılmasıyla sonuçlanabileceğini anladığımı kabul ederim.

Bu Formu, burada beyan edilen bilgilerde herhangi bir önemli değişiklik olması halinde beş iş günü içinde güncellemeyi taahhüt ederim.

İmza	
Tarih	
İnceleyen (Dürüstlük Paneli)	
Sonuç (Çıkar çatışması yok / Yönetildi / Çekilme)	

EK 3 SPONSOR VE ORTAK DURUM TESPİTİ KONTROL LİSTESİ

Amaç: Bu Kontrol Listesi, herhangi bir anlaşma imzalanmadan önce potansiyel sponsorlar, ortaklar, katılımcılar ve büyük yükleniciler için doldurulmak üzere hazırlanmıştır. COP31 Dürüstlük Paneli gibi uygun bir gözetim mekanizması tarafından incelenebilir ve yürürlükteki kayıt tutma uygulamalarına uygun şekilde saklanabilir (örneğin yedi yıla kadar).

Talimatlar: Her bir madde Karşılanmış (S), Karşılanmamış (NS), Kısmen Karşılanmış (PS) veya Uygulanamaz (NA) olarak değerlendirilebilir. NS veya PS olarak değerlendirilen maddeler için kısa bir açıklama ve ilgili risk değerlendirmesi sağlanması teşvik edilmektedir. Zorunlu dışlama kriteri (M) olarak belirlenen kriterler, yüksek risk alanlarını işaret etmekte olup genellikle yalnızca azaltıcı önlemlerle giderilemez.

A - Kurumsal Kimlik ve Gerçek Hak Sahipliği

Ref	Kriter	M/Disk.	Bulgu (S/NS/PS/NA)
A1	Tam yasal ad, kuruluş yeri ve kayıt numarasının resmî sicil ile doğrulanması		
A2	Gerçek hak sahipliği yapısının Dürüstlük Panelinin tatmin edici bulacağı şekilde açıklanması (UBO eşiği: %10)	M	
A3	Gerçek hak sahipliği değerlendirmesini engelleyen gizlilik yargı bölgeleri üzerinden sahiplik bulunmaması	M	
A4	COP31'e ilişkin tüm karar alma yetkisine sahip varlıkları kapsayan organizasyon şeması sağlanması		

B - Yolsuzlukla Mücadele ve Finansal Suçlar

Ref	Kriter	M/Disk.	Bulgu (S/NS/PS/NA)
B1	Son on yıl içinde herhangi bir yargı alanında yolsuzluk, rüşvet, dolandırıcılık veya kara para aklama nedeniyle mahkûmiyet bulunmaması	M	
B2	COP31'e katılımı maddi olarak etkileyebilecek yolsuzluk, rüşvet, dolandırıcılık veya kara para aklama ile ilgili devam eden soruşturma veya kovuşturma bulunmaması		
B3	BM, AB, ABD OFAC veya Birleşik Krallık OFSI yaptırım listelerinde yer almama	M	
B4	Kuruluşun ölçeği ve faaliyetleri için yeterli yolsuzlukla mücadele politikası ve iç kontrol sistemleri bulunması		
B5	Önceki hükümet veya çok taraflı kuruluş durum tespiti incelemelerinde önemli olumsuz bulgular bulunmaması		

C - İklim Lobiciliği ve Politika Davranışı

Ref	Kriter	M/Disk.	Bulgu (S/NS/PS/NA)
C1	İklim lobiciliği harcamalarının açıklanmış olması ve iklim yatırımları ile kamuya açık iklim taahhütlerine karşı değerlendirilmesi		
C2	Son üç yıl içinde UNFCCC müzakere pozisyonlarına veya Paris Anlaşması uygulamasına karşı kamuoyu önünde lobcilik yapan bir ticaret birliğinin aktif üyesi olmama ya da güvenilir bir ayrılma taahhüdü sunulmuş olması	M	
C3	İklim dezenformasyonu kampanyalarının finanse edilmesi veya sipariş edilmesine dair herhangi bir kaydın bulunmaması	M	
C4	İklim mevzuatını veya iklim hedefini geciktirmeye, engellemeye veya geri çevirmeye yönelik hükümet veya düzenleyici kuruma karşı açılmış herhangi bir dava bulunmaması		
C5	İş modelinin IEA Net Sıfır Senaryosu yollarıyla uyumluluğunun değerlendirilmiş olması		

D - Çevresel ve İnsan Hakları Davranışı

Ref	Kriter	M/Disk.	Bulgu (S/NS/PS/NA)
D1	Son beş yıl içinde çevresel ihlaller nedeniyle önemli bir düzenleyici yaptırım bulunmaması veya belgelenmiş iyileştirmenin tamamlanmış olması		
D2	Kendi operasyonlarında veya birinci seviye tedarik zincirinde zorla çalıştırma, çocuk işçiliği veya insan kaçakçılığına dair güvenilir bulgu bulunmaması	M	
D3	BM insan hakları yaptırımlarına tabi olmama veya BM Uzmanlar Grubu raporlarında insan hakları ihlalleri nedeniyle yer almama	M	
D4	Çevresel ve sosyal yönetim sisteminin operasyonların ölçeği ve sektörüne uygun olduğunun değerlendirilmiş olması		
D5	Tedarik zinciri durum tespiti sürecinin yürürlükteki zorunlu insan hakları durum tespiti mevzuatına uygunluğunun değerlendirilmiş olması		

E - Yeşil Aklama ve İletişim Dürüstlüğü

Ref	Kriter	M/Disk.	Bulgu (S/NS/PS/NA)
E1	Son beş yıl içinde ulusal reklam otoritesi tarafından onaylanmış en fazla bir yeşil aklama tespiti bulunması		
E2	İki veya daha fazla yeşil aklama tespiti nedeniyle zorunlu dışlama olmaması (Ek l'e bakınız)	M	
E3	Son kamu iletişimindeki iklim ve sürdürülebilirlik iddialarının IPCC bulguları ve doğrulanmış performans verileri ile değerlendirilmesi		
E4	Net sıfır veya karbon nötrlüğü iddialarının tanınmış üçüncü taraf standartlara (SBTi veya eşdeğeri) göre doğrulanması		

F - Çalışma ve İşçi Hakları

Ref	Kriter	M/Disk.	Bulgu (S/NS/PS/NA)
F1	Son üç yıl içinde kendi operasyonlarında adil işe alım, yaşam ücreti veya işçi güvenliği konusunda önemli olumsuz bulgular bulunmaması		
F2	Çalışanlar için şikâyet mekanizmasının erişilebilir, gizli ve misilleme karşıtı olduğunun değerlendirilmesi		
F3	COP31 yürütme faaliyetleriyle bağlantılı devam eden veya sonuçlanmış grev, toplu iş uyuşmazlığı veya düzenleyici yaptırım bulunmaması		

Genel Değerlendirme

Alan	Detaylar
Öneri	[] Uygun [] Koşullu Uygun [] Uygun Değil
Gerekli koşullar / hafifletmeler (varsa)	
Zorunlu dışlama tetiklendi (E/H)	
İnceleyen	
İnceleme Tarihi	
Dürüstlük Paneli onayı	

EK 4 ŞİKÂyetLER, SORUŞTURMA VE YAPTIRIMLAR PROTOKOLÜ

Amaç: Bu Protokol, Temiz COP31 Dürüstlük İlkeleri'nin 11. Bölümü kapsamında sunulan şikâyet ve bildirimlerin alınması, ön değerlendirilmesi, soruşturulması, karara bağlanması ve yaptırımlara ilişkin süreçleri düzenler. COP31 Dürüstlük Paneli tarafından yürütülür.

Bölüm 1 - Başvuru ve Ön Değerlendirme

1.1 Şikâyetler ve bildirimler aşağıdaki kanalların herhangi biri üzerinden sunulabilir:

- Çevrim içi portal (İngilizce, Türkçe, Fransızca, İspanyolca ve Arapça olarak erişilebilir)
- Çok dilli telefon hattı (COP31 alanı saatleri boyunca aktif, mesai saatleri dışında sesli mesaj bırakılabilir)
- COP31 alanında fiziksel başvuru masası (Konferans saatleri boyunca hizmet verir)
- COP31 web sitesinde yayımlanan güvenli şifreli e-posta kanalı

1.2 Anonim başvurulara izin verilir. Mekanizmanın, anonim başvuruda bulunan kişilerin kimliğini tespit etmeye yönelik adımlar atması beklenmez. Bu, anonim bildirim yapılmasına imkân tanınması ile anonim kalmayı tercih eden kişilerin kimliğinin doğrulanması veya ifşa edilmesine yönelik aktif çaba gösterilmemesi arasındaki ayrımı yansıtır.

1.3 Başvurunun alınmasının ardından Mekanizma, iki iş günü içinde, benzersiz bir vaka referans numarası içeren yazılı bir alındı teyidi verir.

1.4 Teyitten itibaren on iş günü içinde vaka aşağıdaki kategorilerden birine ayrılır:

Kategori	Açıklama	İlk Eylem
A Kategorisi	Zorunlu dışlama nedeni olabilecek iddialar, ciddi insan hakları ihlali veya suç teşkil eden davranış	Dürüstlük Paneline derhal sevk, geçici önlem olasılığı
B Kategorisi	A Kategorisi kapsamına girmeyen bu İlkeler ihlali, önemli usul ihlalleri	30 gün içinde soruşturma
C Kategorisi	İhlal oluşturmayan endişe veya öneri, açıklama/bilgi talebi	15 iş günü içinde yanıt
Kapsam Dışı	Bu İlkelerin yetki alanı dışında kalan konular	Yetkili mercie gerekçesiyle sevk, dosya kapatılır

Bölüm 2 - Soruşturma

2.1 Soruşturmalar, Dürüstlük Paneli tarafından veya Panel tarafından atanan bağımsız bir soruşturmacı tarafından yürütülür. Soruşturmacının, şikâyete konu tarafların hiçbirleriyle ilgili önemli bir çıkar çatışması bulunmamalıdır.

2.2 Hakkında şikâyet bulunan kişi veya kuruluş, iddia hakkında bilgilendirilir ve herhangi bir olumsuz tespit yapılmadan önce yazılı olarak yanıt vermesi için makul bir süre (en az on iş günü) tanınır.

2.3 Panel, bir soruşturma sırasında:

- bu ülkelere tabi herhangi bir kuruluştan belge, kayıt ve veri talep edebilir,
- ilgili kişileri rızalarıyla görüşmeye çağırabilir,
- bağımsız uzman danışmanlar atayabilir,
- zarar oluşmasını veya delillerin yok edilmesini önlemek amacıyla bir kuruluşun COP31 faaliyetlerine katılımının askıya alınması dahil olmak üzere geçici önlemler uygulayabilir ve
- suç teşkil eden davranışlara dair güvenilir delil bulunması halinde konuyu kolluk kuvvetlerine veya düzenleyici otoritelere iletebilir.

2.4 Soruşturmalar, ön değerlendirmeden itibaren kırk beş takvim günü içinde tamamlanır ancak Panel karmaşıklık nedeniyle süre uzatımına karar verirse şikâyetçi ve hakkında şikâyet bulunan taraf güncellenmiş zaman çizelgesi ve gerekçelerle bilgilendirilir.

Bölüm 3 - Karar ve Yaptırımlar

3.1 Soruşturma sonrasında Panel, bulguları, uygulanabilir ülke(ler)i, sonucu ve önerilen yaptırımını içeren yazılı bir karar verir.

3.2 Aşağıdaki yaptırımlar uygulanabilir ve tek başına veya birlikte kullanılabilir:

Yaptırım	Açıklama	Uygulanan Taraf
Resmî Uyarı	İhlali belirten yazılı bildirim ve gerekli düzeltici eylem ile zaman çizelgesi	Tüm kuruluşlar
Düzeltilici Eylem Planı	Belirlenen süre içinde izleme ile birlikte zorunlu iyileştirme önlemlerinin uygulanması	Tüm kuruluşlar
Askıya Alma	Uyum sağlanana kadar belirli COP31 faaliyetlerine katılımın geçici olarak askıya alınması	Sponsorlar, katılımcılar, yükleniciler
Marka Kaldırma	COP31 marka kullanım haklarının tüm materyal ve iletişimden kaldırılması	Sponsorlar, ortaklar
Fesih	Önemli bir ihlal tespit edildiğinde tazminatsız olarak sponsorluk, ortaklık veya yüklenici sözleşmesinin feshi	Sponsorlar, ortaklar, yükleniciler
Dışlama	Konferans döngüsü süresince tüm COP31 faaliyetlerinden ve programlarından çıkarılma	Tüm kuruluşlar
Sevk	Destekleyici belgelerle birlikte UNFCCC Sekreteryası, kolluk kuvvetleri veya ilgili düzenleyici kuruma sevk	Tüm kuruluşlar

Bölüm 4 - İtirazlar

4.1 Olumsuz bir karar alan taraf, kararın bildirilmesinden itibaren on beş takvim günü içinde Panel'e yazılı itirazda bulunabilir.

4.2 İtiraz yalnızca aşağıdaki gerekçelerle yapılabilir:

- Panelin bulgularında maddi bir olgu hatası bulunması,
- tarafın savunmasını sunma kabiliyetini olumsuz etkileyen ciddi usul hatası,
- tespit edilen ihlale kıyasla açıkça orantısız bir yaptırım uygulanması.

4.3 Panel, orijinal kararda yer almamış en az iki üyeden oluşan bir itiraz komitesi oluşturur. İtiraz komitesi, itirazın alınmasından itibaren yirmi iş günü içinde yazılı karar verir.

4.4 İtiraz komitesinin kararı, COP31 şikâyet süreci kapsamında nihai olup yürürlükteki hukuk kapsamında mevcut yasal başvuru hakları saklıdır.

Bölüm 5 - Yayın ve Raporlama

5.1 Panel, alınan şikâyetlere ilişkin tür, ön değerlendirme sonucu ve, tamamlanmış vakalar için, nihai karar sonucuna göre sınıflandırılmış bir kamu kayıt defteri tutar. Bu kayıt defteri, şikâyetçilerin veya tanıkların kimliğini ortaya çıkaracak bilgileri içermez.

5.2 Askıya alma, fesih, marka kaldırma, dışlama veya sevk ile sonuçlanan kararlar, kesinleştikten sonra on iş günü içinde, gerekli yasal gizlilik düzenlemelerine tabi olarak özet biçiminde yayımlanır.

5.3 Panel; alınan, soruşturulan, karara bağlanan, itiraz edilen ve yaptırım uygulanan tüm vakaları kapsayan tam bir şikâyet ve uygulama raporunu, bu İlkelerin 12. Bölümü kapsamında gerekli olan COP31 etkinlik sonrası kalıcı etki raporuna dahil eder.

Temiz COP31 Dürüstlük İlkeleri

Uluslararası Şeffaflık Derneği Türkiye | Nisan 2026

Hukuki ve Politika Referansları

I Uluslararası Hukuki Belgeler

1. Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi (UNFCCC), 1992, UNTS 1771.
- 2 UNFCCC kapsamındaki Paris Anlaşması, 2015, UNTS 3156.
- 3 İş Dünyası ve İnsan Hakları Birleşmiş Milletler Rehber İlkeleri, BM Belgesi A/HRC/17/31 (2011).
- 4 Birleşmiş Milletler Genel Kurulu, 1985.

II UNFCCC Kararları, Prosedürleri ve Kurumsal Çerçeve

- 1 UNFCCC Sekreteryası, *How to COP: A Handbook for Hosting United Nations Climate Change Conferences* (2020).
- 2 UNFCCC, FCCC/CP/1996/2 (uygulanmış ancak resmen kabul edilmemiştir).
- 3 UNFCCC COP30, FCCC/CP/2025/L.13 (22 Kasım 2025).
- 4 UNFCCC (resmî web sayfası).

III Ev Sahibi Ülke Anlaşmaları ve Hukuki Çerçeve Analizi

- 1 Uluslararası Af Örgütü (Temmuz 2024).

IV COP Yönetimi, Lobcilik ve Dürüstlük Riskleri (Sivil Toplum & Raporlar)

- 1 Uluslararası Şeffaflık Derneği & Anti-Corruption Data Collective, *COP Co-opted?* (2024).
- 2 Global Witness.
- 3 Corporate Europe Observatory / Global Witness / Kick Big Polluters Out (2024).
- 4 Kick Big Polluters Out / Global Witness (2025).

V Arka Plan Analizi: COP28 (Birleşik Arap Emirlikleri)

COP28

- 1 Global Witness (2024).
globalwitness.org/en/press-releases/new-investigation-reveals-how-the-cop28-president-used-role-to-pursue-oil-and-gas-deals/
- 2 Uluslararası Şeffaflık Derneği (2023-2024).
www.transparency.org/en/projects/climate-governance-integrity-programme/uae-state-oil-company-has-access-to-cop28-climate-summit-emails
- 3 BBC / İklim Raporlama Merkezi (2023).
www.bbc.com/news/science-environment-67508331

VI Arka Plan Analizi: COP29 (Azerbaycan)

COP29

- 1 Uluslararası Şeffaflık Derneği.
www.transparency.org/en/publications/cop-co-opted-how-corruption-and-undue-influence-threaten-multilateral-climate-action
- 2 Uluslararası Af Örgütü ve CIVICUS (2024).
www.civicus.org/index.php/media-resources/news/7395-azerbaijan-stop-assaults-on-civil-society-and-climate-justice-as-cop29-starts-today
- 3 OCCRP (2024).
www.occrp.org/en/project/know-your-host/azerbaijans-cop29-organizers-criticized-for-oil-ties-other-potential-conflicts-of-interest

VII Türkiye Bağlamı

- 1 Paris Anlaşması Türkiye tarafından 6 Ekim 2021'de onaylandı.
Reuters: www.reuters.com/business/environment/turkey-ratifies-paris-climate-agreement-last-g20-country-do-so-2021-10-06/
UNFCCC: unfccc.int/node/61221
- 2 İklim Eylem Takipçisi (2023).
climateactiontracker.org/countries/turkey/

VIII. Uluslararası Standartlar ve Teknik Çerçeveler

- 1 Uluslararası Enerji Ajansı (2021).
www.iea.org/reports/net-zero-by-2050
- 2 Science Based Targets initiative (v1.2, 2023).
sciencebasedtargets.org/net-zero
- 3 OECD.

X. Yönetişim, Lobcilik ve Yolsuzlukla Mücadele Standartları

- 1 OECD.
- 2 Uluslararası Şeffaflık Derneği.

X. Ek Savunuculuk, Araştırma ve Politika Kaynakları

- 1 Uluslararası Şeffaflık Derneği.
- 2 Uluslararası Şeffaflık Derneği (2026)
www.transparency.org/en/blog/cop31-turkey-australia-fossil-fuel-influence
- 3 IPCC raporları.
- 4 UNESCO.
5. COP30 Bilgi Güvenilirliği Bildirgesi.

XI. Politika Tasarımı için Analitik Haritalama

- **Paris Anlaşması'na Uyum / Uygunluk Kriterleri**
IEA Net Sıfır (2021), SBTi Net-Sıfır Standardı
- **Fosil Yakıt Etkisi & Lobcilik Riskleri**
TI *Fuelling Delay* (2025), *COP Co-opted?* (2024), Global Witness
- **Çıkar Çatışması ve Durum Tespiti**
UNGP's (2011), OECD Rehber İlkeleri (2023), OECD Lobcilik Tavsiyesi
- **Satın Alma Dürüstlüğü & Yolsuzlukla Mücadele**
TI Temiz Sözleşme, Kamu İktisadi Teşebbüsü İlkeleri (2017)
- **Bilgi Güvenilirliği ve Yapay Zeka Yönetişimi**
UNESCO çerçeveleri, COP30 Bilgi Güvenilirliği Bildirgesi

